

Drugo kvartalno istraživanje Zaklade Slagalice je ukazalo na porast aktivnosti u civilnom sektoru ali i na to da su organizacije civilnog društva osjetljive na potrebe svojih zajednica

Organizacije civilnog društva (OCD) su osjetljive na potrebe svojih lokalnih zajednica i djeluju prije svega u pravcu pokrivanja potreba socijalno ugroženih skupina i pojedinaca, djece i mladih te djeluju humanitarno. Ovo je sukladno tomu da je riječ o pet županija koje su među najsiromašnijima u Hrvatskoj i s visokim postotkom nezaposlenosti. Također, budući da je riječ o manjim udrugama iz manjih sredina, jasna je i njihova izraženija orijentacija prema inicijativama koje promoviraju obrazovanje, kulturu, zaštitu okoliša, sportske aktivnosti te relativno slabija okrenutost ljudsko-pravnim temama kojima se najčešće bave veće udruge iz većih sredina.

Drugo kvartalno istraživanje Zaklade Slagalice obuhvatilo je prvo tromjesečje odnosno period siječanj-ožujak 2016. godine. Ovoga puta odazvalo se 35 organizacija civilnog društva sa područja pet slavonskih županija i to u najvećem broju iz Osječko-baranjske i Brodsko-posavske županije – po jedanaest, zatim sedam iz Požeško-slavonske, tri iz Vukovarsko-srijemske i samo jedna iz Virovitičko-podravne županije.

Istraživanje je provela Slagalice – zaklada za razvoj lokalne zajednice iz Osijeka i partnerske udruge Projekt građanske demokratske inicijative iz Belog Manastira i ODRAZ - održivi razvoj zajednice iz Zagreba u sklopu projekta IPA 2012 "Povjerenje u lokalnu filantropiju" koji se financira potporom Europske unije, a sufinancira ga Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Putem ovih kvartalnih istraživanja kojih će do kraja 2016. biti ukupno četiri, dobit će se usporedivi podaci o kulturi davanja, donatorima i oblicima davanja u Slavoniji, te o učestalosti, opsegu i načinu davanja tvrtki, obrta, lokalnih i regionalnih samouprava organizacijama civilnog društva kao potpora njihovom radu.

Sličnosti i razlike - usporedbe

I ovo, kao i prvo istraživanje koje je pokrilo zadnje tromjesečje 2015. godine, je pokazalo da organizacije civilnog društva koje djeluju na području Istočne Hrvatske su senzibilizirane na potrebe svojih zajednica te da svoje aktivnosti usmjeravaju na njihovo pokrivanje. Tako, većina aktivnosti OCD-a se odnosi na socijalno ugrožene skupine (45,55%) a iza toga slijede inicijative za djecu i mlade (36,45%) te humanitarne aktivnosti (31,8%). I u prvom kvartalu ova tri područja djelovanja su također bila u samom vrhu: socijalno ugroženi (38,96%), inicijative za djecu i mlade (33,76%) i humanitarne inicijative (31,76%).

No, dok su na prošlom istraživanju (kvartal listopad-prosinac 2015.) ljudska prava sa 14,28% na četvrtom mjestu od ukupno 9 kategorija¹, sada je na tom mjestu obrazovanje sa 18,2% dok su ljudska prava pala na zadnje mjesto sa 4,5%. Još jedna promjena su kultura, okoliš, zdravi život i sport su koji u ovom kvartalu zastupljeni sa 13,6% dok su se ova ista područja u prošlom kvartalu nalazila pri dnu ljestvice sa 7,79% i 12,98%.

¹ To su: 1. Humanitarna pomoć općenito, 2. Zdravstvena zaštita općenito, 3. Inicijative za djecu i mlade, 4. Obrazovanje općenito, 5. Inicijative za socijalno ugrožene građane (starija populacija, osobe s invaliditetom, dr.), 6. Zaštita ljudskih prava općenito, 7. Inicijative s područja kulture, 8. Promicanje zdravoga života, sporta i 9. Očuvanje okoliša. U upitniku postoji i dodatna kategorija „drugo“ kao 10.

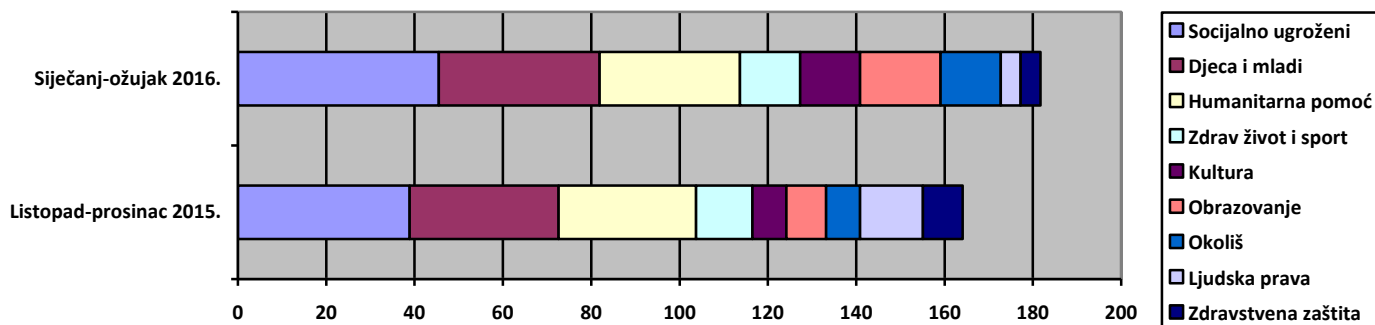

Ovaj projekt financira Europska unija

Ovaj projekt sufinancira Ured za udruge
Vlade Republike Hrvatske

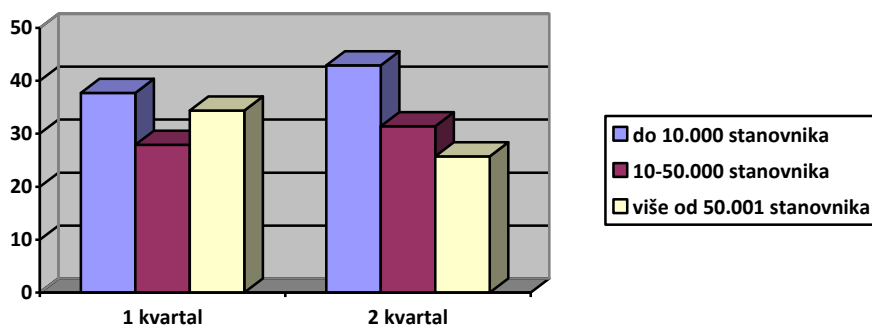

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Tablica 1: Prikaz aktivnosti/područja djelovanja OCD-a na području pet slavonskih županija po kvartalima

Čini se da se buđenjem proljeća i raspisivanjem novih natječaja na razini lokalne i regionalne samouprave² te javnih i privatnih kompanija³, OCD-i na području pet slavonskih županija su se više okrenuli zdravom životu, sportu, okolišu, kulturi i obrazovanju. Razlozi za ovo mogu biti u naravi samih udruga: naime, većina udruga iz manjih sredina se bavi humanitarnim, kulturnim, sportskim, okolišnim ili obrazovnim aktivnostima a manji broj obuhvaća ljudska prava općenito ili ženska, prava nacionalnih manjina i slična područja⁴. Slično je i s kategorijom zdravstvene zaštite koja je također pala sa četvrtog na zadnje mjesto u ovom kvartalu što može biti također rezultat toga da se u ovom kvartalu javilo puno manje udruga iz većih naseljenih mjesta nego u prvom:

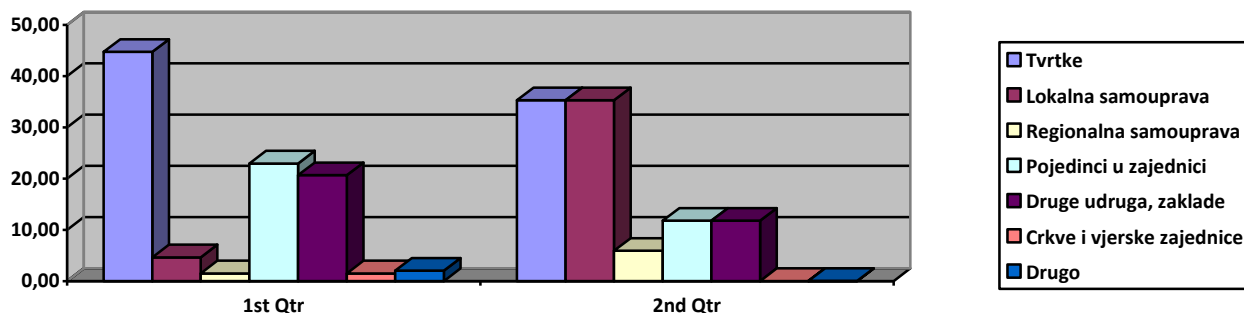
Tablica 2: Mjesta u kojem djeluju OCD-i koji sudjeluju u istraživanju

Kod tipa donatora nema većih promjena u prvom i drugom kvartalu u odnosu na tvrtke: naime, male i srednje tvrtke su i dalje ključni podupiratelji aktivnosti OCD-a na lokalnoj razini i to sa 35,29%. Iznenadjenje jest da je lokalna samouprava u ovom tromjesečju također na prvom mjestu s istim brojem/postotkom (35,29%) dok je u prošlom kvartalu bila na predzadnjem mjestu sa samo 4,62%. Iza nje slijede druge udruge i pojedinci sa 11,76% te regionalna samouprava sa 5,88%. U ovom kvartalu nisu zabilježene donacije udrugama od strane crkava ili drugih vjerskih zajednica/institucija. Navedene promijene se mogu obrazložiti na taj način da je prošli kvartal bio u predbožićno vrijeme kada je suradnja između različitih dionika civilnoga društva izraženija te ima više donacija od strane pojedinaca prema udrugama. Također, u drugom kvartalu su udruge više okrenute poslovnom sektoru te lokalnoj i regionalnoj samoupravi i njihovim natjecajima.

² Gradovi i županije raspisuju natječaje za potpore za organizacije civilnog društva najčešće ili koncem kalendarske godine (Požege, Slavonski Brod i Požeško-slavonska županija) ili početkom nove (Virovitica, Vukovar, Osijek, zatim Brodsko-posavska, Virovitičko-podravska, Vukovarsko-srijemska i Osječko-baranjska županija).

³ HEP, INA, DM, Vodovod te različite banke i slično.

⁴ U prosjeku, ljudskim pravima se bavi između 1% (u Brodsko-posavskoj županiji) i 7% (Požeško-slavonskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji) od ukupnog broja registriranih udruga: <http://registri.uprava.hr/#!ludruge>

Tablica 3: Donatori organizacija civilnoga društva po kategorijama/tipu donatora

U odnosu na tip davanja odnosno donacija, nema razlika između prvog i drugog kvartala: udrugama se najčešće donira materijal i volonterski rad ali iznenađuje da je u ovom kvartalu više OCVD-a koji nisu dobili nikakvu donaciju u odnosu na prvi kvartal. Naime čak 30,4% udruga je javilo da nije zaprimilo nikakvu donaciju u ovom kvartalu za razliku od prvoga kvartala gdje je taj postotak bio relativno mali, samo 2,44%! Ova razlika se može interpretirati na više načina: period siječanj-ožujak je obično mirniji što se tiče aktivnosti općenito, vrijeme je hladno, nema blagdana koji dodatno motiviraju poslovne, javne subjekte, organizacije ili pojedince na davanje, pripremaju se izvještaji za proteklu godinu i slično.

Zabilježen je značajan porast u odnosu na praksu izvještavanja: od samo 5,2% udruga koje su potvrdile ovu praksu u prvom, u drugom kvartalu čak 70,8% OCD-a navodi da redovito izvještava donatore o načinu na kojem su utrošena donirana sredstva. Čini se da je ovaj porast povezan s razumijevanjem ovoga pitanja da se ono odnosi na redovita izvještavanja na kraju godine koje je obveza za sve dionike civilnoga društva, što nije bio cilj ovog pitanja, a što upućuje na potrebu dodatnog pojašnjenja/izmjene pitanja za slijedeće kvartale.

U odnosu na želju da i sami doniraju i pomažu druge udruge unutar civilnog sektora, postotak pozitivnih odgovora je visok kao i na prošlom istraživanju: 97,1% je reklo da želi davati te da najčešće daju svoje vrijeme i iskustvo (97,1%) te nešto manje svoj novac (31,42%). Ovoga puta nitko nije rekao da „nije u mogućnosti pomagati“ a da „nije o tome razmišljao/la“, odgovorila je samo 1 udruga.

Ovaj projekt financira Europska unija

Ovaj projekt sufinancira Ured za udruge
Vlade Republike Hrvatske

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge